

ELS SALARIS MITJANS A BARCELONA

2014

Juliol de 2016

**Departament d'Estudis i Programació
Gabinet Tècnic de Programació**

B
BC
BN

ÍNDEX

I.	PRESENTACIÓ.....	2
II.	SÍNTESI DELS PRINCIPALS RESULTATS.....	3
III.	ELS GUANYS SALARIALS MITJANS A BARCELONA	4
III.1.	Guanyys salarials per edat.....	4
III.2.	Guanyys salarials per nacionalitat	6
III.3.	Guanyys salarials per grup professional.....	7
III.4.	Guanyys salarials per sector d'activitat.....	9
III.5.	Guanyys salarials per tipus de contracte.....	13
III.6.	Guanyys salarials per tipus de jornada.....	15
IV.	LES DIFERÈNCIES SALARIALS ENTRE HOMES I DONES.....	17
V.	NOTA METODOLÒGICA.....	21

I. PRESENTACIÓ

Aquest informe conté una anàlisi dels **salaris mitjans que van percebre els treballadors assalariats residents a Barcelona durant l'any 2014**. Com a compensació percebuda pel seu treball, el salari és la principal font d'ingressos dels assalariats i el determinant directe de la seva capacitat de despesa, estalvi o inversió, alhora que repercuteix sobre les prestacions de desocupació o les pensions que poden rebre en el futur.

Tradicionalment, l'escassetat de dades ha dificultat l'estudi de l'estructura i l'evolució detallada dels salaris, sobretot a nivell municipal. L'explotació realitzada pel GABINET TÈCNIC DE PROGRAMACIÓ DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA de la Muestra Continua de Vidas Laborales (MCVL)¹ permet disposar, per primer cop, d'una estadística detallada de salaris per a la ciutat de Barcelona amb característiques personals dels treballadors, tipus de relació laboral o sector que els ocupa, entre d'altres aspectes.

Aquest informe se centra en les rendes salarials mitjanes de l'any 2014 de les persones assalariades residents a Barcelona, amb independència d'on estigui ubicat el seu centre de treball. S'inclou, però, alguna referència als salaris de les persones que treballen a Barcelona –visquin on visquin-, així com als salaris de Catalunya i Espanya.

L'anàlisi s'ha centrat en els guanys bruts anuals, amb jornades equivalents, i, si no s'indica el contrari, totes les taules i gràfics fan referència als salaris mitjans dels treballadors residents a Barcelona. Tota la informació que es presenta està desagregada per sexes, i a banda de la visió parcial dels diferents apartats, s'inclou al capítol IV una visió global sobre les diferències salarials entre homes i dones.

El document es tanca amb una breu nota metodològica que detalla els procediments estadístics que han permès l'obtenció de la informació que aquí es presenta, inèdita fins avui.

¹La MCVL es construeix a partir d'una mostra representativa de dades dels registres administratius de la Seguretat Social als que s'afegeixen dades del Padró Continu i del resum anual de retencions i ingressos a compte de l'IRPF de l'AEAT.

II. SÍNTESI DELS PRINCIPALS RESULTATS

- El **sou mitjà dels residents a Barcelona l'any 2014** va ser **28.649 euros bruts anuals**.
- Aquest sou va ser **superior al salari mitjà de Catalunya** (un 14,5%) i **al d'Espanya** (un 22,8%). També va ser més alt (un 3,4%) que la retribució mitjana de les persones assalariades que ocupen un lloc de treball a Barcelona, independentment del seu lloc de residència.
- Aquestes diferències es donen tant per les dones com pels homes, si bé en una proporció lleugerament més elevada en el cas del col·lectiu femení.
- Tanmateix, la desigualtat salarial de la ciutat mesurada com a relació entre els guanys salarials del 10% d'assalariats amb sous més alts (a partir de 52.917 euros) i el salari del 10% de treballadors amb retribucions més baixes (com a màxim 7.301 euros), també va ser més alta que al conjunt de Catalunya i Espanya.
- El **salari mitjà anual de les dones** va ser de 24.618 euros, **un 25,1% inferior al dels homes** (32.864 euros). Aquesta diferència, anomenada bretxa salarial, va ser inferior a la dels assalariats de la ciutat (28,1%) i similar a la d'Espanya (25,8%) i a la de Catalunya (26,6%).
- La bretxa salarial va ser generalitzada: les dones van cobrar menys que els seus homòlegs en totes les franges d'edat, en tots els nivells educatius, nacionalitats i grups professionals, en gairebé la totalitat de sectors i amb tot tipus de contracte i jornada, amb independència del seu pes relatiu en cadascun d'aquests àmbits.
- En general, en les categories amb salaris més baixos hi havia menys bretxa salarial.
- El salari va ser més elevat en les edats avançades i va augmentar quan les persones tenien nivells formatius més alts.
- Tant els homes com les dones residents a Barcelona de nacionalitat espanyola van rebre un sou superior al de qualsevol altra nacionalitat.
- Per grup professional, el grup de *Llicenciats, enginyers i alta direcció* va percebre la remuneració més elevada, i a molta distància de la resta de grups. Les activitats *Financeres i d'assegurances* van obtenir els salaris mitjans més alts (54.158 euros), mentre que els treballadors de l'*Hostaleria* van rebre els més baixos (15.055 euros).
- Tipus de contracte i de jornada es perfilen com dos dels determinants més directes del nivell salarial: els assalariats amb contracte indefinit van cobrar, de mitjana, un 89% més que els que tenien contracte temporal, mentre que els que tenien jornada completa més que doblaven el salari dels que treballaven amb jornada parcial.

III. ELS GUANYES SALARIALS MITJANS A BARCELONA

III.1. Guanyes salarials per edat

L'anàlisi s'ha realitzat per grans grups d'edat, amb desagregació quinquennal del grup de 25 a 64 anys, que concentra la major part dels treballadors. En general existeix una relació positiva entre l'edat dels treballadors i els guanyes salarials, que reflexa que **les retribucions són més elevades a mesura que els assalariats assoleixen una edat més avançada** i major experiència i antiguitat en els llocs de treball.

El **grup de joves fins a 24 anys** és el que **va presentar els salaris mitjans més baixos**, (un 71% per sota de la mitjana) fins i tot inferiors al SMI (9.034,20 euros el 2014), tant pels homes com per les dones, per l'elevat pes relatiu de l'ocupació temporal en aquest estrat d'edat, amb prop del 40% del joves amb contractes caracteritzats per condicions laborals més precàries i salaris molt inferiors als de la contractació indefinida².

Els **guanyes salarials mitjans del grup de 25 a 64 anys** van ser de 29.558 euros anuals i **es van situar per sobre de la mitjana** (3,2%), tant els de les dones (25.459 euros) com els dels homes (33.853 euros). La desagregació per grups d'edat quinquennal permet constatar el **creixement de les remuneracions a mesura que l'edat dels treballadors augmenta**. Els salaris mitjans dels homes de 40 a 44 anys es van situar per sobre de la mitjana del col·lectiu masculí i van anar a l'alça fins a l'estrat de 55 a 59 anys, en que van assolir el nivell mitjà màxim –després del grup de 65 i més anys-, un total de 45.130 euros anuals.

Taula 1

Guanyes salarials mitjans segons grups d'edat (2014)

	Barcelona (€/any)		
	Total	Dones	Homes
Fins a 24	8.336	7.753	8.961
25 a 29	16.998	16.426	17.617
30 a 34	23.333	21.687	24.907
35 a 39	27.719	25.169	30.207
40 a 44	31.049	27.224	35.069
45 a 49	33.543	28.097	39.579
50 a 54	35.896	29.439	42.570
55 a 59	36.706	29.103	45.130
60 a 64	33.386	25.407	43.254
65 i més	37.240	*20.351	*50.694
Total	28.649	24.618	32.868

(*) Nombre d'observacions inferior a 100

Les retribucions de les dones van seguir també una evolució creixent amb l'edat, tot i que a menor escala que les dels homes. Els salaris es van situar per sobre de la mitjana del col·lectiu a partir del grup de 35 a 39 anys i assoliren el nivell màxim a l'estrat dels 50 a 54 anys, un salari de 29.439 euros. D'aquest grup d'edat en endavant l'evolució va ser decreixent, de forma més accentuada a partir dels 60 anys.

² La temporalitat, la dedicació parcial i contractes com els de pràctiques fan que els salaris mitjans de determinats col·lectius puguin estar per sota del SMI (Salari Mínim Interprofessional).

Només les dones dels grups d'edat d'entre els 50 i 59 anys van percebre sous mitjans superiors al salari mitjà del total de residents a la ciutat. Dels nivells salarials dels joves de menys de 25 anys fins a les retribucions mitjaneres màximes percebudes a partir dels 50 anys, el salari de les dones residents de Barcelona es va multiplicar per 2,8 vegades, mentre que el dels homes es va quadruplicar.

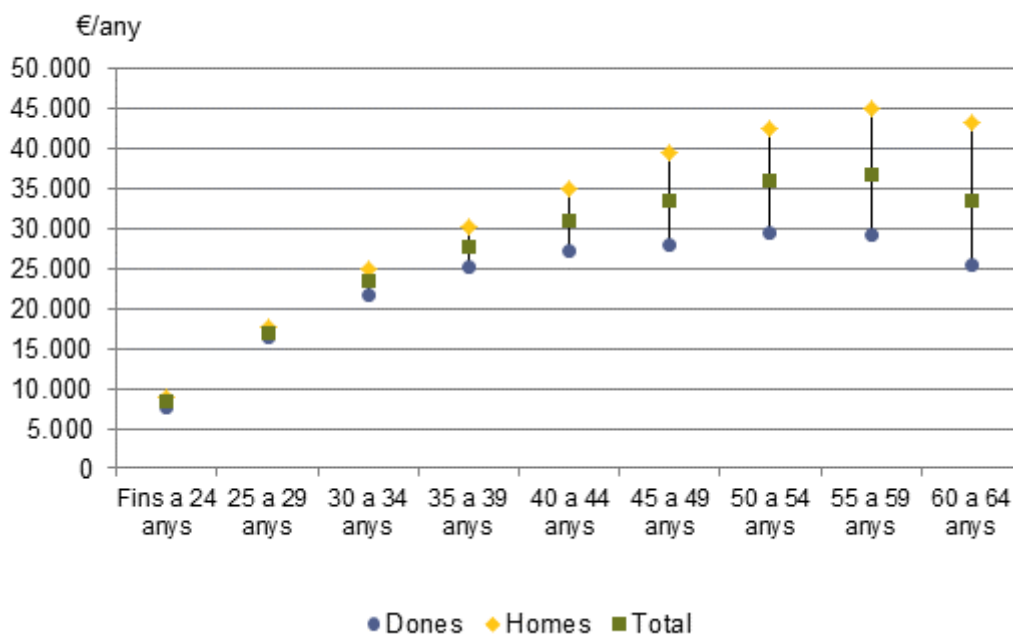
El grup de 65 i més anys és el que va presentar els guanys salarials més elevats, però només en el cas del col·lectiu masculí, ja que van ser els treballadors amb sous més alts, majoritàriament homes, el més incentivats a continuar treballant més enllà dels 65 anys. El mateix comportament s'ha observat tant a Catalunya com a Espanya i també pels assalariats ocupats a la ciutat.

El salari mitjà dels residents de fins a 24 anys va ser un 5,9% inferior al dels seus homòlegs ocupats a la ciutat i un 5% inferior al dels catalans, superant el dels joves espanyols tan sols en un 1,1%. Dels 25 anys en endavant, el sou dels residents es va situar per sobre del de Catalunya i Espanya; les dones van tenir un sou també més alt que el de les assalariades ocupades a la ciutat, mentre que només els homes residents d'entre 50 i 64 anys van percebre salaris mitjans més elevats als dels assalariats de la ciutat.

Les retribucions de les dones es van situar uns quants esglaons per sota les dels homes en tots els grups d'edat. La bretxa salarial va ser més reduïda en el cas dels joves, doncs salaris tan baixos no van deixar gaire marge per la desigualtat. El grup dels 25 a 29 anys és el que va registrar la major equiparació salarial entre homes i dones, tant a Barcelona com a la resta d'àmbits. Les dones d'aquesta edat residents a la ciutat van percebre un salari mitjà inferior en un 6,8% al dels homes.

Gràfic 1

Salaris mitjans per grups d'edat

Les diferències salarials es van fer més intenses a partir dels 30 anys, quan comença a ser difícil conciliar la vida laboral i familiar. La bretxa salarial va anar fent un salt en cada grup

d'edat fins arribar al 41,3% al grup de treballadors de 60 a 64 anys. Que el salari mitjà de les dones residents a Barcelona d'aquest estrat d'edat avançada representés poc més de la meitat del salari dels homes significa d'una banda, que les dones estaven ocupades en tasques menys qualificades i pitjor remunerades, i de l'altra, que els càrrecs de major responsabilitat amb remuneracions més elevades seguien estant reservats als homes.

III.2. Guanys salarials per nacionalitat

L'anàlisi dels guanys salarials mitjans per nacionalitat s'ha realitzat agrupant en cinc grans àrees: 1) ciutadans amb nacionalitat espanyola, 2) ciutadans de la UE, 3) de la resta d'Europa, 4) d'Amèrica Llatina i 5) de la resta el món. **Els treballadors de nacionalitat espanyola són els únics que van rebre un salari mitjà superior a la mitjana**, i això va passar tant pels homes (un 5,8% per sobre) com per les dones (un 3,6% superior). Aquests treballadors representen el 87% del total, 3,5 punts més del pes que tenen els residents espanyols sobre el total de població.

Els salaris dels ciutadans de la resta de la UE van ser els següents en nivell salarial, també en ambdós sexes, i es van situar relativament a la vora de la mitjana. Les tres agrupacions geogràfiques restants van quedar força allunyades, i com a mínim es van situar un 41,8% per sota de la mitjana. Específicament, van quedar molt per sota les dones d'Amèrica Llatina i de la Resta del món, amb un sou inferior als 14.500 euros anuals.

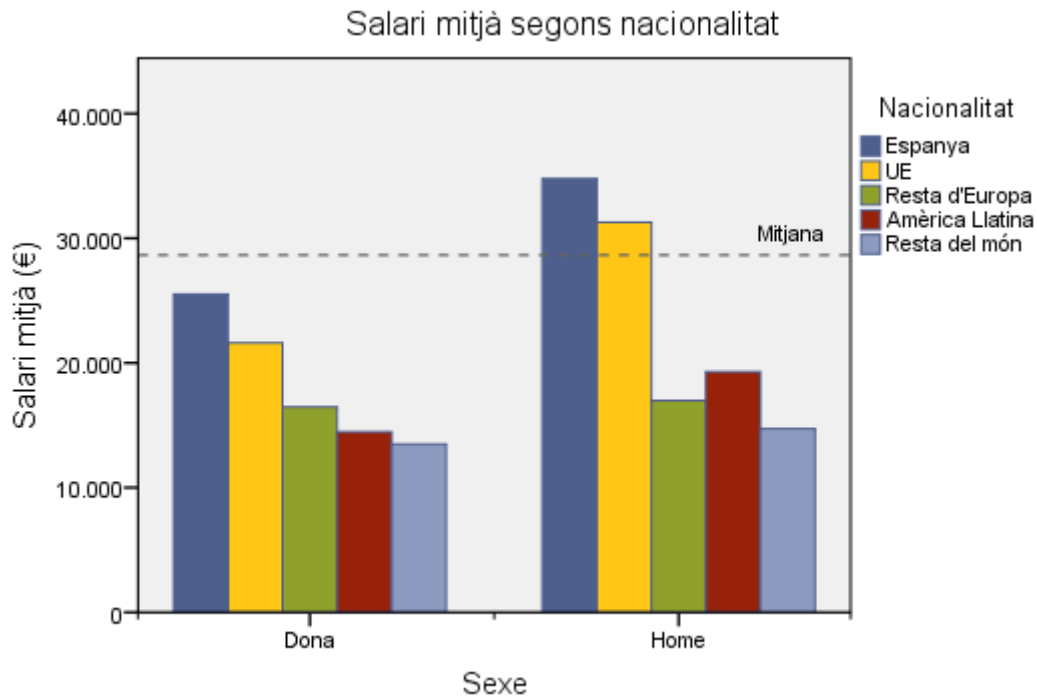
Taula 2

	Barcelona (€/any)		
	Total	Dones	Homes
Espanya	29.946	25.511	34.784
UE	26.747	21.604	31.274
Resta d'Europa	16.669	*16.461	*16.988
Amèrica Llatina	16.670	14.476	19.293
Resta del món	14.250	13.482	14.709
Total	28.649	24.618	32.868

(*) Nombre d'observacions inferior a 100

La connexió entre la retribució segons nacionalitat i el nivell d'estudis o la categoria professional explica una part important d'aquestes diferències salarials. Per exemple, el col·lectiu d'homes més nombrós de la resta del món tenia un nivell d'estudis de com a màxim graduat escolar i una important presència al sector de l'*Hostaleria*, mentre que entre el col·lectiu dels que tenien nacionalitat d'algun país de la UE predominaven els *Llicenciats, enginyers i doctors*, tant en la categoria femenina com la masculina.

Gràfic 2

Per a les cinc agrupacions geogràfiques d'origen, **els salaris dels residents van ser superiors als dels treballadors que ocupen un lloc de treball a Barcelona**, amb la única excepció dels originaris de la resta d'Europa. Ara bé, si diferenciem per sexe, això continua sent vàlid en el cas dels homes i ho deixa de ser en el cas de les dones que treballen a Barcelona i són originàries de la UE, de la resta d'Europa i de la resta del món. Per últim, totes les nacionalitats amb residència i/o lloc de treball a Barcelona van percebre retribucions mitjanes superiors a les de Catalunya i Espanya.

III.3. Guanys salarials per grup professional

El grup professional és un dels determinants naturals del nivell retributiu d'una persona assalariada. El grup de **Llicenciats, enginyers i alta direcció va encapçalar la classificació salarial**, amb una retribució que va sobrepassar un 80,6% la mitjana. Només hi ha un altre grup professional que es va situar també per sobre de la mitjana, en aquest cas un 35,7%: el de *Caps administratius, de taller i tècnics*. La resta de grups van quedar per sota, amb unes remuneracions decreixents des d'*Oficials administratius* fins a *Oficials i especialistes*, deixant de banda un heterogeni grup que engloba els *Menors de 18 anys sense qualificació i d'altres* i que va tenir la remuneració salarial més baixa, un 56,4% per sota de la mitjana.

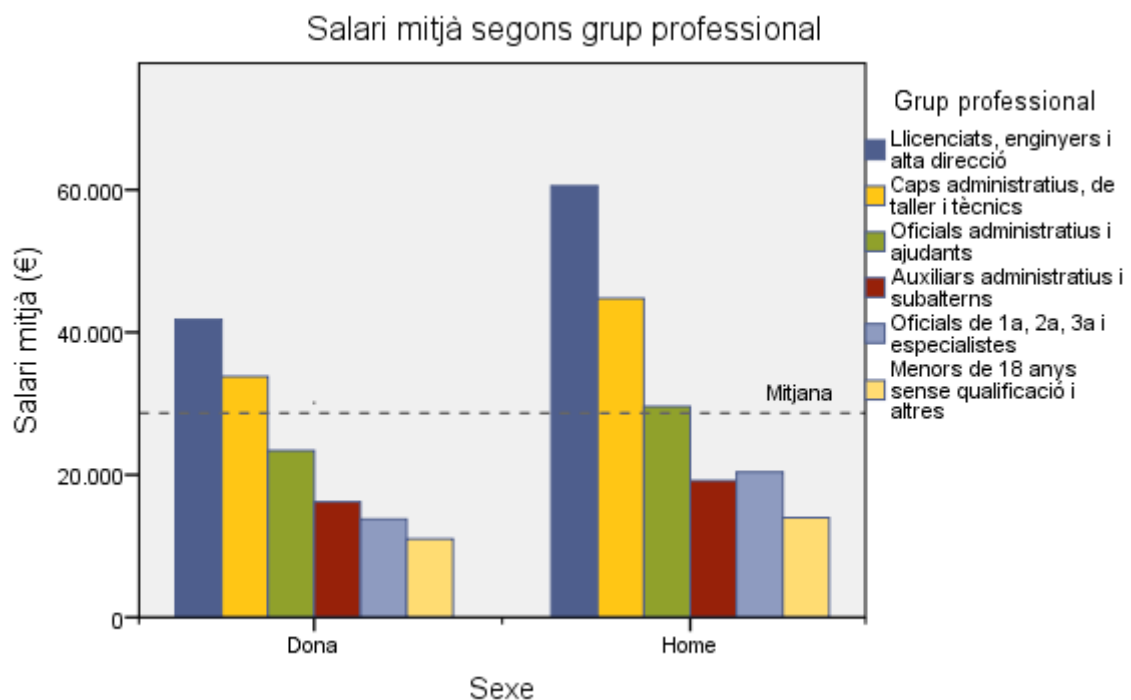
Taula 3

Guanyos salarials mitjans segons grup professional (2014)

	Barcelona (€/any)		
	Total	Dones	Homes
Llicenciats, enginyers i alta direcció	51.743	41.759	60.540
Caps administratius, de taller i tècnics	38.866	33.809	44.763
Oficials administratius i ajudants	26.084	23.415	29.596
Auxiliars administratius i subalterns	17.315	16.186	19.193
Oficials de 1a, 2a, 3a i especialistes	18.455	13.788	20.385
Menors de 18 anys sense qualificació i altres	12.476	10.997	13.967
Total	28.649	24.618	32.868

Amb una lleugera modificació, aquesta escala decreixent es va donar tant en el col·lectiu masculí com en el femení. Les dones van seguir la mateixa escala retributiva, però en totes les categories es va situar uns esglaons per sota. Si desagreguem per categories, la bretxa salarial augmenta en les categories extremes: en el grup d'*Oficials de 1a., 2a. i 3a. i especialistes*, la bretxa va assolir el valor més alt, un 32,4%, alhora que en el grup *Alta direcció, enginyers i llicenciats* la bretxa va ser del 31,0%. A la resta de grups professionals, la bretxa es va situar per sota de la mitjana. En síntesi, s'evidencia que **tenint una formació similar les dones que ocupen llocs de més responsabilitat cobren menys que els seus homòlegs**, i la diferència amb els seus col·legues és més alta que en categories inferiors, exceptuant *Oficials i especialistes*.

Gràfic 3

A gairebé totes les categories professionals el sou de l'ocupació resident van ser més alts que els de l'ocupació interior; les excepcions corresponen al grup de *Professionals administratius i ajudants* –on el sou dels treballadors va ser només lleugerament més alt

que el dels assalariats residents a Barcelona- i el d'*Oficials de 1a, 2a, 3a i especialistes*, on la diferència ja és més rellevat, d'un 12,6%. En línia amb això i en comparació amb Catalunya i Espanya, els salaris dels barcelonins van ser més alts en tots els grups professionals, excepte en el mateix grup d'*Oficials de 1a, 2a, 3a i especialistes* de Catalunya, un fet directament relacionat amb el major pes relatiu que té la indústria fora de la ciutat.

III.4. Guanys salarials per sector d'activitat

Les retribucions salarials presenten una gran disparitat per sector d'activitat. Cal tenir present, però, que la classificació sectorial dels treballadors i les seves remuneracions pot patir un cert biaix perquè l'externalització i la subcontractació de tasques més o menys tècniques és cada cop més freqüent però no és homogènia sectorialment. Com tampoc ho és la implantació de l'ocupació submergida, relativament més estesa en branques com l'*Hostaleria* o la *Construcció* i inexistent en d'altres com l'*Administració Pública*.

Taula 4

Guanys salarials mitjans segons sector d'activitat (2014)

	Barcelona (€/any)		
	Total	Dones	Homes
01. Indústria	38.632	32.861	41.597
02. Construcció	25.199	22.627	25.991
03. Venda i reparació vehicles	29.239	*23.548	30.312
04. Comerç a l'engròs	33.793	30.449	36.142
05. Comerç al detall	18.845	16.765	21.957
06. Transport	32.674	32.698	32.665
07. Hostaleria	15.055	14.493	15.461
08. Informació i comunicacions	35.177	33.174	36.281
09. Financeres i assegurances	54.158	39.547	67.236
10. Activitats immobiliàries	24.825	23.995	26.136
11. Activitats professionals, científiques i tècniques	31.528	26.401	38.248
12. Activitats administratives i auxiliars	21.156	16.791	26.460
13. Administració Pública	33.893	30.714	38.408
14. Educació	24.009	22.322	27.264
15. Sanitat	34.607	31.695	42.197
16. Serveis socials	17.593	16.308	20.887
17. Artístiques, de lleure i serveis a les persones	19.507	16.251	23.546
Total	28.649	24.618	32.868

(*) Nombre d'observacions inferior a 100

A l'explotació de les dades del 2014 els extrems els ocupaven, per la banda alta, les **Finances i assegurances**, que amb un salari mitjà de **54.158 euros més que triplicaven el que percebien els treballadors de l'Hostaleria**, que tancava la banda baixa amb **15.055 euros**.

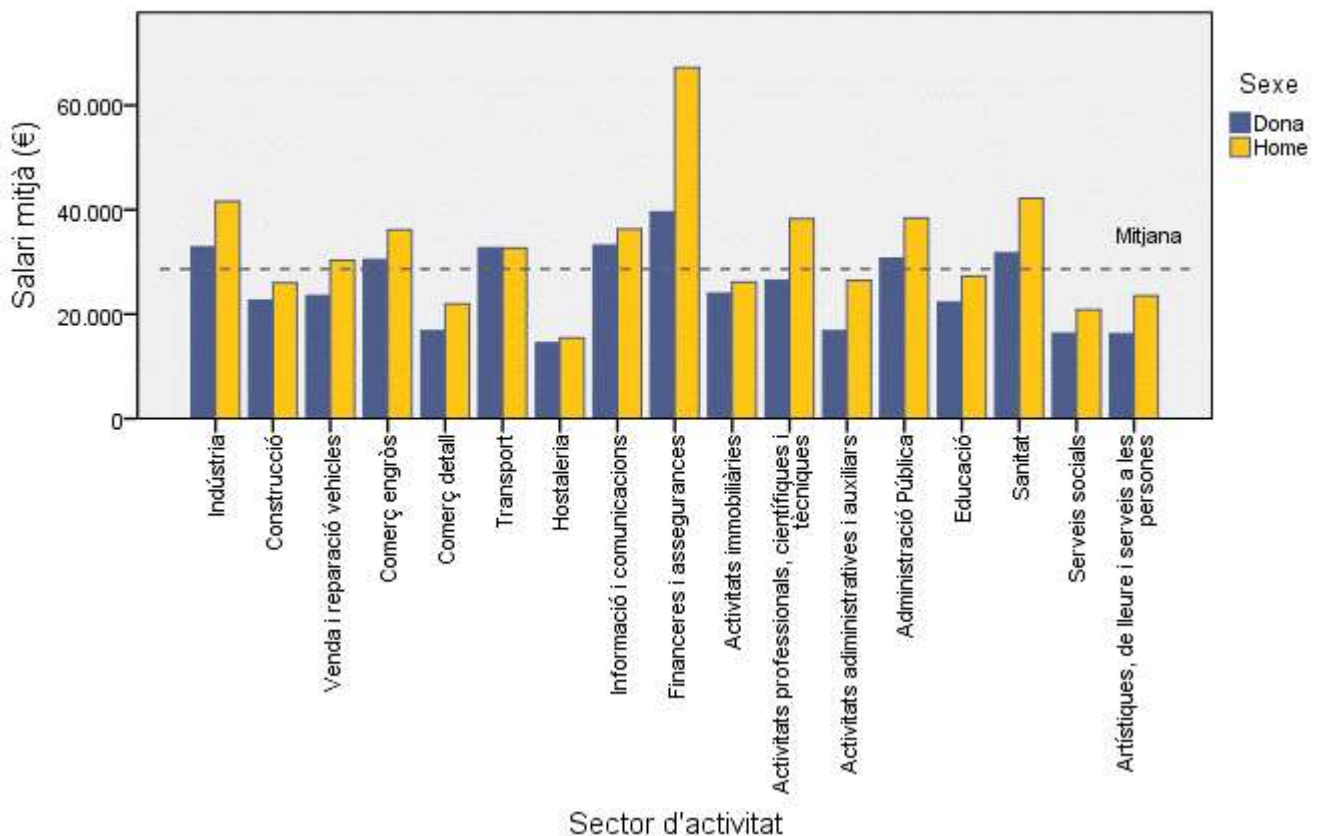
Entremig, els quinze sectors restants de la classificació que hem realitzat, dels quals dotze se situaven en la forquilla que va dels 20.000 als 40.000 euros. Els salaris van quedar per

sota de la mitjana a vuit sectors que són, en ordre decreixent, *Construcció, Activitats Immobiliàries, Educació, Activitats administratives i auxiliars, Activitats Artístiques, de lleure i serveis a les persones, Comerç al detall, i Serveis Socials*, que, amb l'*Hostaleria*, ocupen un 48,4% dels treballadors de Barcelona.

Els tres sectors que quedaven per sota de la frontera dels 20.000 euros i que acompanyaven l'*Hostaleria* en les posicions més baixes són les *Activitats artístiques, de lleure i serveis a les persones, el Comerç al detall* i els *Serveis socials*. Aquestes branques -altament feminitzades-, tenen una certa presència d'economia submergida que pot explicar una part del baix nivell salarial, però sobretot és important ressaltar que tenen un pes significat en l'estructura productiva de Barcelona i un índex d'especialització elevat en relació amb l'economia catalana; especialment, el *Comerç al detall* i l'*Hostaleria*, que ostenten una posició important tant en nombre de treballadors (entre les dues branques sumen un 17% dels treballadors de Barcelona) com en el VAB de la ciutat (prop d'un 13% del total).

Gràfic 4

Salari mitjà segons sector d'activitat

El sector de *Finances i assegurances* encapçala el rànquing de remuneracions. Com a molts altres llocs, la banca i el sector financer estan disposats a pagar altes retribucions una part dels seus treballadors, especialment a l'*Alta Direcció* amb un perfil tècnic i comercial molt especialitzat en el competitiu terreny de la gestió dels riscos financers, els canvis de regulació o les reestructuracions de passius, per exemple.

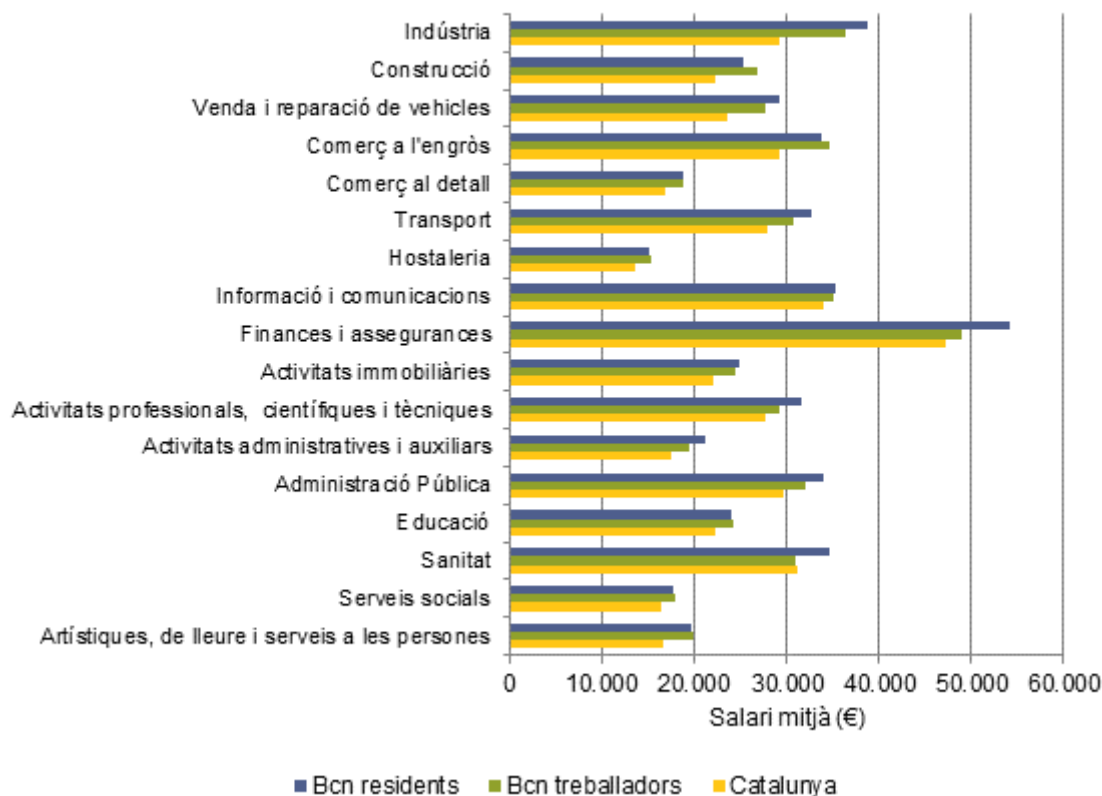
La *Indústria* va ser la segona branca d'activitat amb un nivell retributiu més alt, amb un salari que va depassar en un 34,8% la mitjana. Que aquest sector -que porta dècades de transformació i pèrdua de pes relatiu en favor dels serveis- tingui un salari mitjà relativament elevat està associat a que bona part de la indústria que queda a la ciutat té un fort component estratègic associat a indústries avançades que atreu talent molt especialitzat i ben remunerat, així com al fet que molts directius de grans corporacions industrials situades a la regió metropolitana resideixen a Barcelona.

En ordre decreixent, i en un ventall de remuneracions mitjanes molt properes, segueixen els sectors d'*Informació i comunicacions*, *Sanitat*, *Administració Pública*, *Comerç a l'engròs*, *Transport i Activitats professionals*, *científiques i tècniques*. Un grup molt heterogeni de serveis que abraça el 39% de la força laboral de la ciutat i que en alguns casos, com el d'*Informació i comunicacions* o el d'*Activitats professionals* ostenten les posicions de màxima especialització en relació amb Catalunya.

A tots els sectors, les remuneracions que van percebre els residents a Barcelona van ser més elevades que les que van rebre els treballadors a Catalunya i Espanya, on els extrems també van quedar ocupats per les *Finances i assegurances* i *Hostaleria*. En canvi, en la comparació dels salaris entre els treballadors que viuen a Barcelona i els que treballen a Barcelona és lleugerament diferent, amb sis sectors en els que les remuneracions dels treballadors van superar les dels residents. D'aquests sectors, només és significativa la diferència a la *Construcció*, on els salaris dels que hi viuen van ser un 5,8% inferiors als salaris dels que hi treballen. És destacable que els assalariats del sector industrial guanyin salaris superiors als de Catalunya -un 32,1%- , tenint la ciutat un menor índex d'especialització, un fet, com s'ha comentat anteriorment, associat a l'alta especialització dels treballadors i a que molts directius del sector de centres ubicats a l'entorn metropolità resideixen a Barcelona.

Gràfic 5

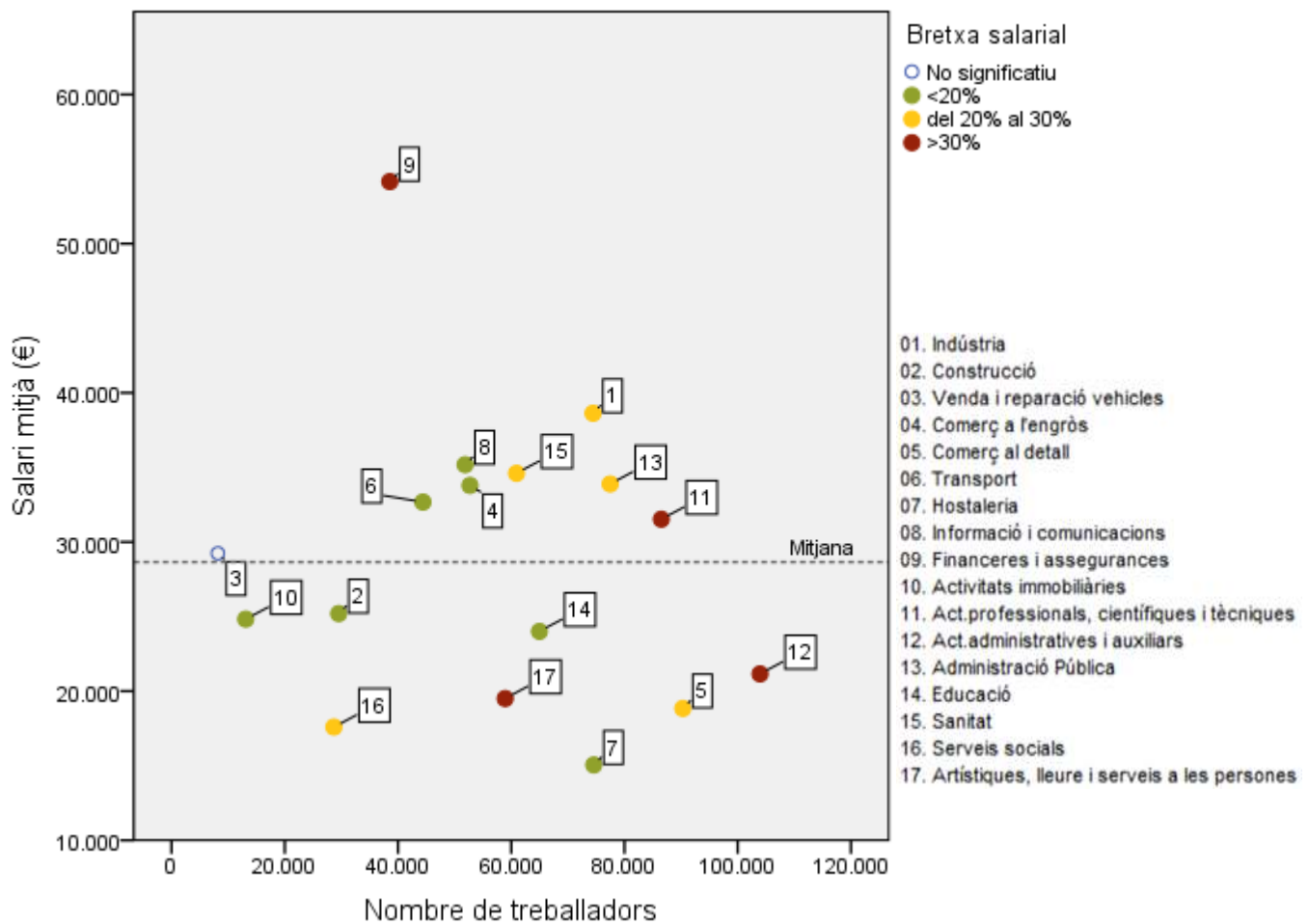
Salaris mitjans per sector:
residents i treballadors de Barcelona i Catalunya

Les diferències de remuneracions entre homes i dones per sectors d'activitat són considerables. Van dels del 41,2% del sector de *Finances i assegurances* al -0,1% al *Transport*, l'únic sector en el què els salaris estan equiparats. Que el sector que paga més sigui alhora el que tingui la bretxa més alta es pot explicar en part perquè la proporció de dones que treballen en aquest sector en tasques administratives i auxiliars és més alta que la d'homes. Però resulta que, aïllant l'efecte de grup professional, les dones que treballen en *Finances i assegurances* amb un càrrec de *Llicenciades, enginyeres i alta direcció* van cobrar un 48% menys que els seus col·legues masculins; és a dir, **la bretxa creix en les categories professionals més altes**. Per contra, *l'Hostaleria* té, deixant de banda el *Transport*, la bretxa més baixa. Com passa en altres col·lectius, quan els salaris són molt baixos s'estreny el marge per la desigualtat salarial.

Gràfic 6

Salari mitjà segons sector d'activitat, nombre de treballadors i bretxa salarial

Font: MCVL i Seguretat Social

Tal com es palesa al Gràfic 6, *Activitats administratives i auxiliars* i *Activitats professionals, científiques i tècniques* són dues de les activitats que ocupen més treballadors i tenen bretxes més elevades. Són interessants sectors com *Educació*, *Sanitat* o *Administració Pública*. En tots tres casos, les dones són majoria i cobren menys, amb bretxes que van del 18 al 25%. Però a més, també són majoria en el grup professional més alt, el *Llicenciats, enginyers i alta direcció*, però tot i això, també cobren menys que els seus col·legues masculins: un 11,6% en l'*Educació*, un 10,9% en la *Sanitat* i un 21% en l'*Administració Pública*.

III.5. Guanys salarials per tipus de contracte

El nivell salarial està molt condicionat pel tipus de contracte, amb una forta polarització de les retribucions en funció del major o menor grau d'estabilitat de la contractació. **Les retribucions mitjanes dels treballadors amb contracte indefinit (30.581 euros) van superar en prop del 90% les dels treballadors amb contracte temporal (16.188 euros)**, situant-se un 66% per sobre en el cas de les dones, mentre que en el cas del col·lectiu

masculí el salari mitjà amb contracte indefinit va duplicar el dels que tenien un contracte temporal.

Taula 5
Guanyos salarials mitjans segons tipus de contracte (2014)

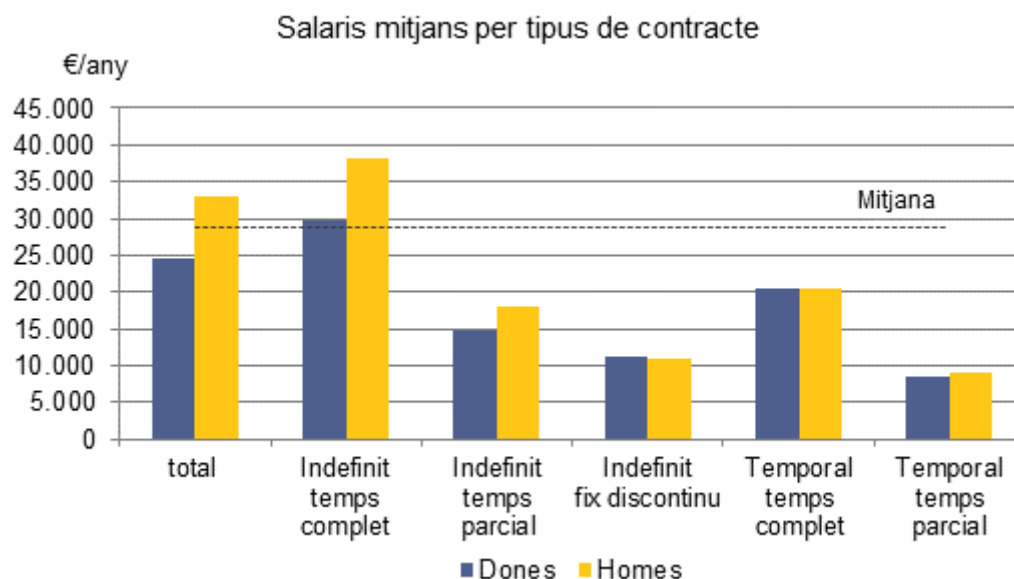
	Barcelona (€/any)		
	Total	Dones	Homes
Contracte Indefinit	30.581	25.832	35.335
Contracte Temporal	16.188	15.559	16.920
No consta	36.352	32.840	41.196
Total	28.649	24.618	32.868

Així doncs, **el salari dels treballadors amb contractes temporals** (que eren la sisena part del total, amb una proporció molt més elevada al col·lectiu de joves) **es va situar un 43% per sota de la mitjana**, un 37% en el cas de les dones i el 49% el dels homes.

Els treballadors amb contractació indefinida van representar més de tres quartes parts del total. Els indefinits a temps complet van percebre un salari mitjà superior en un 20% a la mitjana, amb un total de 34.289 euros. Els temporals a temps complet els seguien a molta distància, amb un sou mitjà de 20.450 euros (un 29% per sota de la mitjana) i uns esglaons per sota es va situar el salari mitjà dels treballadors amb contracte indefinit a temps parcial (15.816 euros) i el dels fixes discontinus (11.203 euros). El salari mitjà dels temporals a temps parcial (8.614 euros), inferior al SMI, va ser el més allunyat de la mitjana (un 70% inferior), tan sols un quarta part del sou dels assalariats amb contracte indefinit a temps complet.

Cal tenir en compte que la dada relativa al tipus de contracte no era de declaració obligatòria a les relacions laborals anteriors a 1991, com tampoc té contingut actualment a la MCVL per col·lectius com els funcionaris afiliats a la seguretat social. Aquestes situacions s'inclouen a l'etiqueta 'No consta', amb un salari mitjà superior en un 27% als guanys mitjans dels residents a la ciutat.

Gràfic 7

Les diferències salarials ja analitzades per sectors d'activitat es van fer més accentuades en desagregar per tipus de contracte. Així, a la banda alta, els assalariats amb contracte indefinit del sector de *Finances i assegurances*, que eren pràcticament la majoria dins d'aquesta activitat, van tenir unes retribucions mitjanes de 55.834 euros, 6,6 vegades més altes que les dels treballadors amb contracte temporal del sector situat a l'altre extrem, a l'*Hostaleria*, on la temporalitat té un pes significatiu (19% del total).

Els guanys salarials dels residents a Barcelona van ser superiors als de la resta d'àmbits, tant pel que fa a la contractació indefinida com a la temporal. En el cas dels contractes indefinits, els residents van percebre unes retribucions mitjanes superiors en un 15,8% a les de Catalunya i en un 24,6% a les d'Espanya. Els salaris dels residents amb contracte temporal també van ser més alts que els de Catalunya i Espanya però en una proporció inferior. Les diferències salarials van ser reduïdes en relació amb els assalariats ocupats a la ciutat: els residents amb contracte indefinit van tenir un sou mitjà un 3,2% més alt, però en el cas dels contractes temporals el sou va ser només un 0,7% superior. Tant els salaris mitjans dels treballadors fixes discontinus com també els dels temporals a temps parcial van ser més elevats pels assalariats ocupats a la ciutat que pels residents.

Les **retribucions de les dones van ser molt inferiors a les dels homes en la contractació indefinida, situant-se un 27% per sota**. Només en el cas dels contractes indefinits de fixes discontinus, el col·lectiu femení va percebre uns salaris superiors en un 2,4% als dels seus homòlegs, en bona part pel fet que el col·lectiu femení va ser majoritari en tipologies de contracte com aquesta, caracteritzades per les baixes remuneracions. Així, les dones van representar dos terços del total de treballadors amb contracte indefinit a temps parcial i dels fixes discontinus, i un 60% dels temporals a temps parcial. La bretxa salarial en la contractació temporal va ser del 8% i gairebé inexistent en el cas dels contractes temporals a temps complet (0,5%).

III.6. Guanys salarials per tipus de jornada

El tipus de jornada és, juntament amb el tipus de contracte, un altre dels condicionants fonamentals del nivell salarial, per l'elevat pes de la població ocupada a temps parcial, sovint de forma involuntària, per tractar-se de contractes que minimitzen costos, més barats i flexibles. A l'exploració de la MCVL del 2014, la població resident ocupada a temps parcial representava el 23% del total, percentatge que va arribar fins al 31% en el cas de les dones. Del total de treballadores a sectors com les *Activitats administratives i auxiliars*, la proporció de dones treballant a temps parcial va superar el 50% i va ser molt elevada també al d'*Educació* o a l'*Hostaleria* (45%) i al *Comerç al detall* (37%).

Les retribucions mitjanes dels treballadors amb jornada completa, 33.029 euros anuals, van més que doblar les dels assalariats amb jornada parcial, tant pel que fa a les dones com especialment en el cas dels homes, amb un salari mitjà que va ser 2,5 vegades més alt.

El **salari mitjà anual en la jornada parcial, 14.353 euros, va representar el 50% del salari mitjà total**, situant-se un 42% per sota en el cas de les dones i un 56% en el cas dels homes. La bretxa salarial en aquest tipus de jornada va ser relativament reduïda (1,6%) per l'elevada presència de dones, que van absorbir dos terços de l'ocupació a

temps parcial, tot i que va superar el 25% en algun sector com ara el d' *Educació*. En la jornada completa la diferència salarial entre homes i dones va arribar a gairebé el 20%.

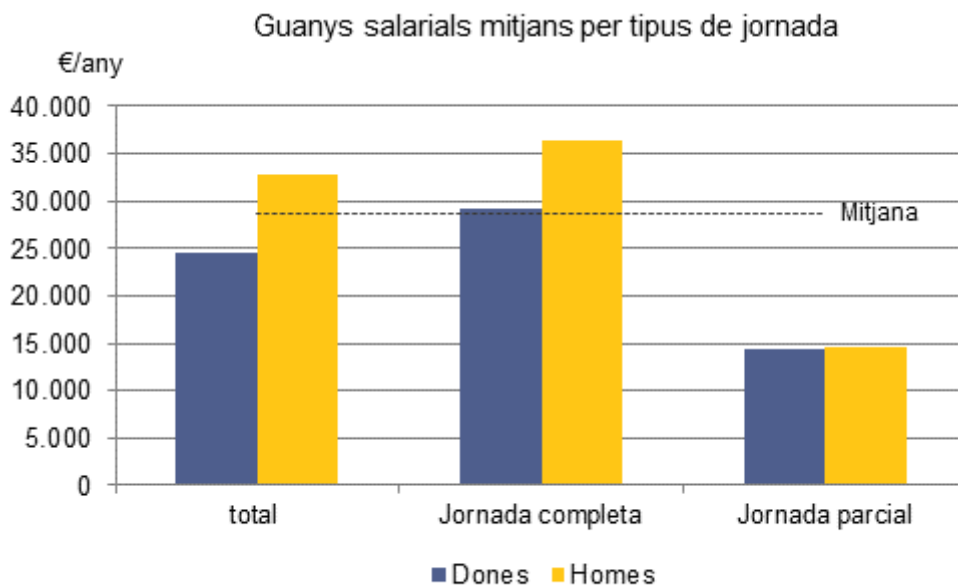
Taula 6

Guanyos salarials mitjans segons tipus de jornada (2014)

	Barcelona (€/any)		
	Total	Dones	Homes
Jornada completa	33.029	29.210	36.316
Jornada parcial	14.353	14.278	14.504
Total	28.649	24.618	32.868

Els guanyos salarials dels residents a Barcelona van superar als de la resta d'àmbits analitzats, tant pel que fa a la jornada completa com en la parcial. En el cas de la jornada a temps complet, el diferencial respecte les retribucions mitjanes dels assalariats ocupats a la ciutat (3,4%), Catalunya (14,4%) i Espanya (22,2%) va ser pràcticament el mateix que el del salari mitjà total. Per la jornada parcial, el diferencial en les retribucions en relació amb els assalariats de la ciutat i Catalunya va ser lleugerament inferior, mentre que respecte a Espanya va arribar al 32,5%.

Gràfic 8

També resulta rellevant l'anàlisi en termes de guanyos salarials per hora, però atès que no es disposa d'aquesta informació, es presenten els resultats del salari brut per dia, calculat per jornada equivalent, a partir del coeficient de parcialitat de la MCVL. Els ocupats a temps parcial a Barcelona (23%) van tenir una dedicació mitjana del 57% de la jornada, lleugerament inferior a la dels assalariats amb un lloc de treball localitzat a la ciutat i superior a la de Catalunya i Espanya.

Taula 7

	Barcelona (€/dia)		
	Total	Dones	Homes
Jornada completa	100,41	91,18	108,36
Jornada parcial	92,76	86,64	105,23
Total	98,62	89,78	107,87

Les diferències salarials disminueixen al fer la comparativa en termes de guanys salarials per dia. El salari dels residents a jornada completa va ser un 8,2% superior al de la jornada parcial, un 5,2% més en el cas de les dones i un 3% pels homes. La bretxa salarial també es va reduir al comparar salaris d'homes i dones per dia, situant-se en el 16,8%, essent lleugerament inferior en la jornada completa (15,9%) i arribant al 17,7% en la jornada parcial.

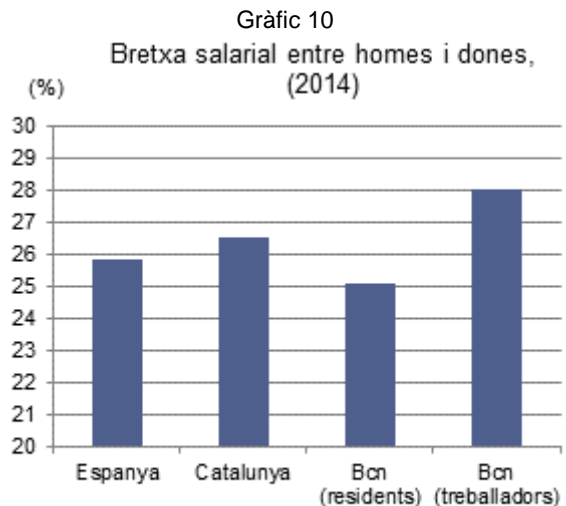
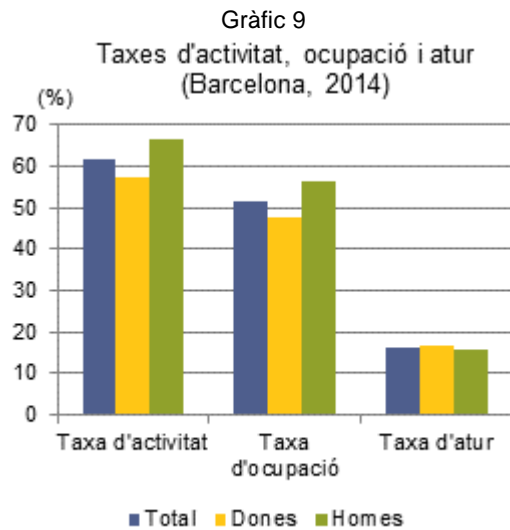
Els guanys salarials per dia dels residents a Barcelona van ser un 10,5% més alts que els de Catalunya en la jornada completa i es van situar un 7,7% per sobre en la jornada parcial. Els residents van percebre uns guanys salarials per dia superiors al de la resta d'Espanya a l'entorn del 15% per ambdós tipus de jornada. Les retribucions mitjanes diàries dels barcelonins van ser més semblants a les dels assalariats ocupats a la ciutat, tan sols superiors en un 1,7% en les jornades a temps complert i un 4,1% més altes en les jornades parcials.

IV. LES DIFERÈNCIES SALARIALS ENTRE HOMES I DONES

La bretxa salarial és un dels indicadors que reflecteixen la desigualtat entre homes i dones. En general, la dona té menor presència en el mercat de treball, pateix més l'atur, té més ocupacions temporals i jornades parcials, i percep salaris inferiors. Amb una taxa d'activitat inferior (66,6% els homes i 57,3% les dones), i una taxa d'atur lleugerament més elevada (15,7% els homes i 16,9% les dones³), no és fàcil trobar una base objectiva en les diferències retributives.

En alguns casos sembla clar que deriven d'estructures ocupacionals desiguals per sexes (diferències en professions, activitats i jornades), mentre que en d'altres es presenten entre persones que tenen la mateixa formació i fan el mateix tipus de feina. Tradicions, factors culturals, rols de gènere i major dedicació que els homes a les responsabilitats familiars condueixen a la infravaloració del treball i les capacitats de les dones, amb un impacte directe en el seu nivell salarial, el desenvolupament de la seva carrera professional i l'accés a llocs d'alta responsabilitat.

³ Font: Encuesta de la Población Activa, INE. Dades de 2014.

Com s'ha anat veient al llarg del document, la diferència salarial per sexes és considerable i generalitzada. L'any 2014 les dones assalariades barcelonines van cobrar, de mitjana, uns 8.250 euros menys que els homes assalariats, un 25,1%. Pel que fa a l'ocupació interior, la bretxa es va situar en un 28,1%. Calculades de manera homogènia, les bretxes de Catalunya i Espanya van ser lleugerament superiors (26,6% i 25,8% respectivament). A la Unió Europea⁴, el mateix any 2014 la bretxa estava situada en 16,1%.

L'escletxa salarial és més gran en les franges d'edat més elevades. Com a tendència global, és més baixa pels col·lectius joves: quan nois i noies acaben els estudis i accedeixen al mercat laboral tenen salaris relativament semblants (i molt baixos). L'efecte combinat de l'edat amb el nivell educatiu i el grup professional dibuixa un salt en les generacions de més edat, en les que –de mitjana– les dones tenen menys formació acadèmica i ocupen categories laborals inferiors, a banda que probablement han assumit al llarg de la seva vida més responsabilitats familiars. Resta pel futur comprovar com evolucionen les carreres professionals de les dones que es van incorporant al mercat laboral, atès que en aquests moments existeix una bretxa de gènere en el rendiment educatiu a favor de les nenes i les noies⁵.

L'àmplia mostra amb la què s'ha treballat permet una aproximació a la relació entre el sou que cobren les dones i la seva ocupació en determinades tasques, i que sovint és utilitzada com a argument de les menors retribucions que perceben. Per exemple, si enfoquem els grups professionals més alts, les dones gairebé representen la mateixa proporció que els homes (un 46,8% dels efectius del grup professional *Llicenciats, enginyers i alta direcció* està ocupat per dones) i tenen un pes semblant (el 15% de les dones i el 18% dels homes

⁴ Font: Eurostat, a partir dels guanys bruts per hora segons l'enquesta sobre l'estructura dels ingressos. Els resultats no són, per tant, homogenis amb els de Barcelona, Catalunya i Espanya calculats a partir de la MCVL.

⁵ En el nivell d'ensenyament post obligatori, és una tendència creixent: a Catalunya les dones són un 55,4% de les persones que finalitzen un grau i un 55,7% de les que finalitzen un màster oficial. Alhora, un 72,8% de les dones d'entre 20 i 24 anys ha assolit, com a mínim, estudis d'educació secundària postobligatòria, enfront d'un 56,2% dels homes. Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. 2014.

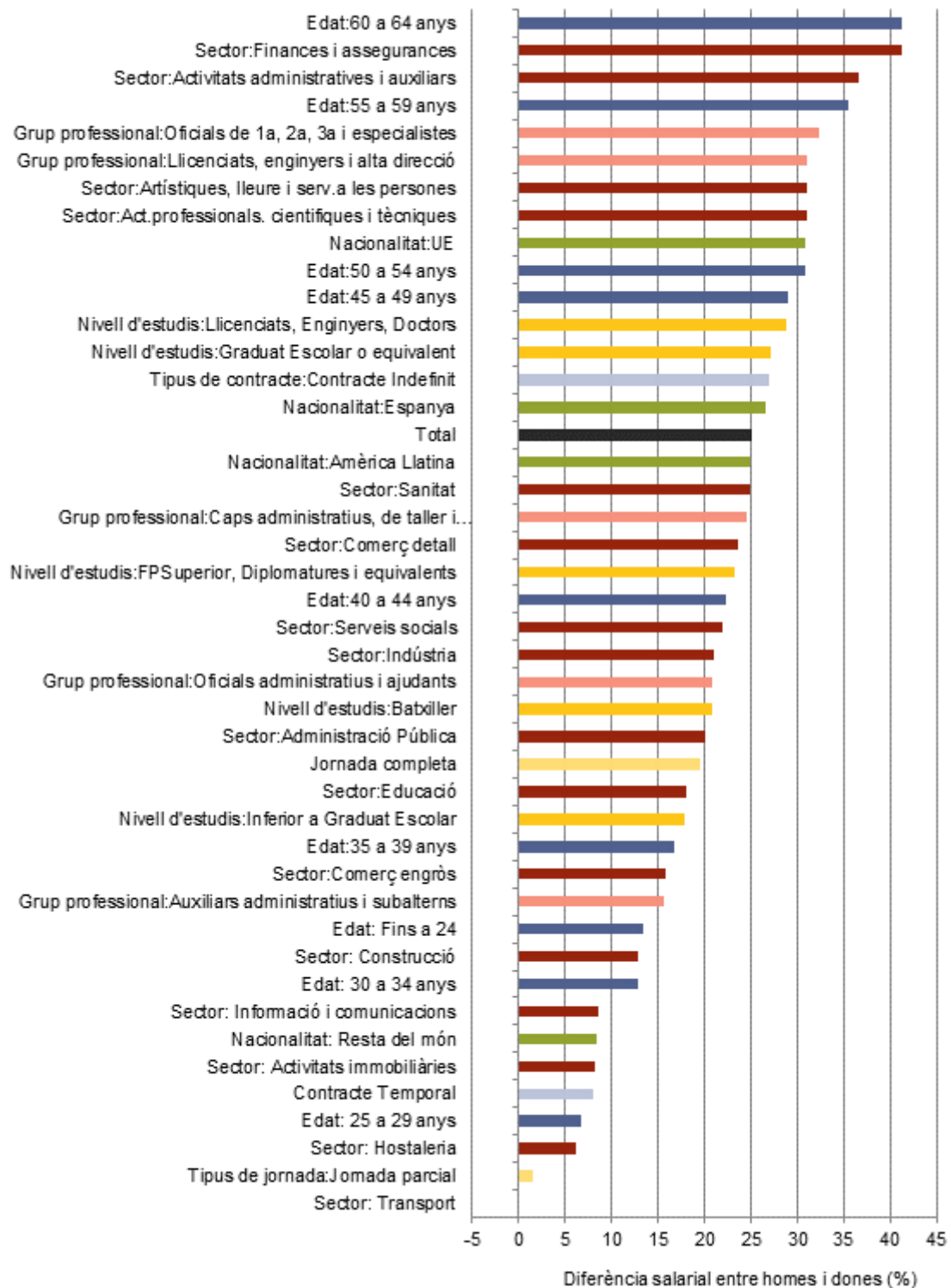
pertanyen a aquest grup professional). És a dir, tenen una presència similar, però cobren un 31% menys.

Tot i no seguir un patró estricte, generalment les bretxes més altes es donen entre els assalariats de més edat, els nivells formatius més elevats, els grups professionals més alts i els sectors més ben pagats (vegeu Gràfic 11). Les bretxes més baixes –del 8% o menys– es donen entre la gent jove i els contractes amb salaris més baixos: deixant de banda el *Transport*, corresponen a les jornades parcials, el sector de l'*Hostaleria*, joves d'entre 25 i 29 anys i contractes temporals. En tots quatre casos, el sou se situa entre un 40 i un 50% per sota de la mitjana; és a dir, són tan baixos que difícilment permeten l'autonomia financera d'una persona a Barcelona i no deixen marge per gaires diferències per sexes.

En general les bretxes no tenen molta relació amb la superior presència relativa d'un o altre sexe per a les categories personals o contractuals analitzades. Amb el que sí que té una relació directa és amb el tipus de jornada: la bretxa de la jornada parcial és pràcticament inexistent (un 1,6%). Per una banda, un 30% de les dones tenen jornada parcial, enfront del 15% dels homes; per una altra banda, les dones ocupen dos de cada tres llocs de treball assalariats amb jornada parcial. Així, no és tant que la jornada parcial tingui salaris més igualitaris, sinó que té una alta presència de dones amb salaris molt baixos (poc més de 14.200 euros, la meitat de la mitjana de la ciutat).

Gràfic 11

Bretxa salarial⁶

⁶ Diferència salarial entre homes i dones calculada com a diferència entre els ingressos bruts mitjans anuals entre homes i dones expressada en % dels ingressos bruts mitjans dels homes. Les bretxes incloses en aquest gràfic corresponen a trams d'edat, nivell d'estudis, nacionalitat, sector d'activitat, grup professional, tipus de contracte i tipus de jornada dels assalariats residents a Barcelona amb valors mostrals significatius el 2014.

V. NOTA METODOLÒGICA

L'objectiu fonamental de l'Estadística Salarial de Barcelona és mostrar el salari brut anual per treballador a la ciutat segons un conjunt de característiques dels treballadors i dels contractes. Les variables de caracterització personal són el sexe (que està a totes les taules seguint les recomanacions d'Eurostat sobre estadística salarial), i també l'edat i la nacionalitat. Els contractes són classificats segons el sector econòmic, el termini (indefinitos o temporals), el tipus de jornada (completa o parcial), i el grup professional del lloc de treball (derivat del grup de cotització).

La informació s'obté de l'explotació de la Mostra Continua de Vides Laborals (MCVL) amb dades fiscals, que provenen del Model 190: Resum anual de Retencions i Ingressos a Compte de l'IRPF de l'Agència Estatal d'Administració Tributària (AEAT). La MCVL és un extracte de dades individuals anonimitzades de la Seguretat Social, complementades amb informació provinent del padró municipal i del Model 190 de l'AEAT. La informació del Model 190 inclou totes les rendes subjectes a IRPF, també les que estan per sota del mínim exempt (té millor cobertura, per tant, que la informació derivada de declaracions). La MCVL és una mostra aleatòria del 4% del total de registres o microdades de la Seguretat Social. Els arxius de la MCVL que es fan servir són tres: el de persones, el fiscal i el d'afiliacions.

L'aprofitament estadístic es fa seguint el següent procés:

- a) Al fitxer de persones es troben tots aquells que han tingut alguna relació amb la Seguretat Social l'any de referència. Del fitxer de persones de 2014 s'exclouen els duplicats passant pel conjunt de l'Estat d'1.178.730 registres a 1.178.558 registres.
- b) El fitxer fiscal pel conjunt de l'Estat té 1.839.629 registres. Es consideren només els ingressos per compte d'altri (per tant no es tenen en compte percepcions per atur, jubilació, etc.), de forma que l'arxiu passa a tenir 855.878 registres. S'exclouen els duplicats de persona i entitat pagadora, passant a 842.162 registres, preservant l'ingrés total de l'any rebut per cada perceptor pel(s) contracte(s) vigent(s) l'any 2014 (percepció íntegra –dinerària- més percepcions en espècie valorades).
- c) Del fitxer d'afiliacions (21.279.588 registres) es fa una selecció dels episodis (que poden ser contractes o altre tipus de vincles) de relació amb la Seguretat Social de treballadors del Règim General que estan vigents en el moment de fer l'extracció de l'arxiu 2014. En l'arxiu original es troben tots els episodis des de 1967. L'arxiu d'episodis vius de treballadors de Règim General té 407.889 registres. S'exclouen els duplicats perceptor-pagador, passant a un arxiu de 406.722 registres.
- d) Es fusionen els arxius de persones, fiscal i d'afiliació, conservant l'ingrés total en el 2014. Es filtra la informació amb el codi de domicili del perceptor a Barcelona (16.136 registres).

El concepte salarial que es recull correspon a valors bruts anuals, és a dir, la percepció abans de practicar la retenció a compte de l'IRPF o les contribucions a la Seguretat Social a càrrec del treballador. La informació correspon tots els assalariats del Règim General de

la Seguretat Social, amb l'excepció dels treballadors de la llar. Els resultats de salari brut per dia es calculen per jornada equivalent, és a dir, tenint en compte, si s'escau, la dedicació parcial que fixin els contractes. La dedicació parcial es deriva de la declaració obligatòria d'aquesta dada per part de l'ocupador al donar d'alta al treballador.

L'estadística es desenvolupa de forma completa per als residents a Barcelona, però també s'ha realitzat l'explotació de l'ocupació interior (quan el compte de cotització està domiciliat a Barcelona). També s'han obtingut resultats per a Catalunya i Espanya, que s'han utilitzat a efectes comparatius.

Ajuntament
de Barcelona